

Primeri izpolnjevanja posebnih zahtev nadzorovanih (nekarantenskih) ŠO

Marinka Pečnik, Anita Benko Beloglavec

UVHVVR, Sektor za zdravje rastlin in rastlinski semenski material

Predstavitev novih predpisov EU s področja zdravja rastlin
v zvezi z rastlinskimi potnimi listi
Ljubljana, 29. januar in 5. februar 2020

UREDBA O FITOSANITARNIH POGOJIH

Izvedbena uredba Komisije (EU) 20119/2072 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, kar zadeva ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 690/2008 in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019 /Uredba o fitosanitarnih pogojih/:

- sezname škodljivih organizmov in odgovarjajočih rastlin:
  - karantenski škodljivi organizmi (**KŠO**) za Unijo in za varovana območja,
  - nadzorovani nekarantenski škodljivi organizmi (**NNŠO**) za Unijo,
- enotni ukrepi za rastline, rastlinske proizvode in druge predmete za zmanjšanje tveganja za te škodljive organizme na sprejemljivo raven.

STRUKTURA UREDBE

Priloga Uredbe	Vsebina	Povezava na Direktivo 2000/29/ES in druge predpise
I	Opredelitve pojmov iz člena 2(1): del A: Seznam pojmov (iz tržnih direktiv) del B: Seznam tržnih direktiv in prilog	-
II	Seznam karantenskih ŠO za Unijo in njihovih oznak: del A: ŠO, za katere ni znano, da bi se pojavljali na ozemlju Unije del B: ŠO, za katere je znano, da se pojavljajo na ozemlju Unije	Priloga I.A in II.A direktive 2000/29
III	Seznam varovanih območij in z njimi povezanih karantenskih ŠO za varovano območje ter njihove oznake	Priloga I.B in II.B direktive 2000/29
IV	Seznam nadzorovanih nekarantenskih ŠO za Unijo (RNQP) in določenih rastlin za saditev s kategorijami in pragovi, kot je naveden v členu 5	Priloga II.A.II, nekateri ŠO iz drugih prilog direktive 2000/29; tudi ŠO iz 'tržnih' direktiv
V	Ukrepi za preprečevanje navzočnosti nadzorovanih nekarantenskih ŠO na določenih rastlinah za saditev	Priloga IV.A.I, IV.A.II, ukrepi iz 'tržnih' direktiv
VI	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, katerih vnos v Unijo iz nekaterih tretjih držav je prepovedan (dodane so KN oznake in v posebnem stolpcu so navedene tretje države)	Priloga III, del A direktive 2000/29
VII	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov s poreklom iz tretjih držav ter ustreznih posebnih zahtev za njihov vnos na ozemlje Unije (dodane so KN oznake, v posebnem stolpcu so navedene tretje države, na katere se nanašajo posebne zahteve)	Priloga VI.A.I direktive 2000/29

STRUKTURA UREDBE - nadaljevanje

Priloga Uredbe	Vsebina	Povezava na Direktivo 2000/29/ES in druge predpise
VIII	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki izvirajo z ozemlja Unije, ter ustreznih posebnih zahtev za njihove premike po ozemlju Unije (ta priloga ne vključuje KN oznak)	Priloga IV.A.II direktive 2000/29
IX	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, katerih vnos na nekatera varovana območja je prepovedan (dodane so KN oznake)	Priloga III, del B direktive 2000/29
X	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki se vnesejo na varovana območja ali se premikajo po njih, ter ustreznih posebnih zahtev za varovana območja (dodane so KN oznake)	Priloga IV.B direktive 2000/29
XI	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za katere se: - del A: zahtevajo fitosanitarna spričevala v skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2016/2031, - del B: zahtevajo fitosanitarna spričevala v skladu s 73. členom Uredbe (EU) 2016/2031, - del C: Seznam rastlin, za vnos katerih na ozemlje Unije se ne zahteva fitosanitarno spričevalo (dodane so KN oznake ter pri delu A seznam tretjih držav (izvora ali odpreme)	Priloga V, del B.I direktive 2000/29 in priloga II izvedbene uredbe 2018/2019
XII	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za vnos katerih <u>na varovano območje</u> iz nekaterih tretjih držav porekla ali odpreme se zahteva fitosanitarno spričevalo (dodane so KN oznake)	Priloga V.B.II direktive 2000/29
XIII	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za premike katerih po ozemlju Unije se zahteva rastlinski potni list	Priloga V.A.I direktive 2000/29; dodatno glede na prilogo IV uredbe o fitosanitarnih pogojih
XIV	Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za vnos katerih na nekatera varovana območja in premike po njih se zahteva rastlinski potni list z oznako „ZP“	Priloga V.A.II direktive 2000/29

PRILOGA IV UREDBE

Seznami NNŠO, odgovarjajočih rastlin za saditev in pragov, po kategorijah (iz 37 (2) člena Uredbe 2016/2031)

- Del A: NNŠO v zvezi s **semenom krmnih rastlin** (Dir. 66/401/EGS)
- Del B: NNŠO v zvezi s **semenom žit** (Dir. 66/402/EGS)
- Del C: NNŠO v zvezi z **razmnoževalnim materialom trte** (Dir. 68/193/EGS)
- Del D: NNŠO v zvezi z **razmnoževalnim materialom okrasnih rastlin** (Dir. 98/56/ES)
- Del E: NNŠO v zvezi z **gozdnim reprodukcijskim materialom** (Dir. 99/105/EGS)
- Del F: NNŠO v zvezi s **semenom zelenjadnic** (Dir. 2002/55/ES)
- Del G: NNŠO v zvezi s **semenskim krompirjem** (Dir. 2002/56/ES)
- Del H: NNŠO v zvezi s **semenom oljnic in predivnic** (Dir. 2002/57/ES)
- Del I: NNŠO v zvezi z **razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic** (Dir. 2008/72/ES)
- Del J: NNŠO v zvezi z **razmnoževalnim materialom in sadikami sadnih rastlin** (Dir. 2008/90/ES)
- Del K: NNŠO v zvezi s **semenom *Solanum tuberosum***
- Del L: NNŠO v zvezi z **rastlinami *Humulus lupulus* za saditev**

PRILOGA IV UREDBE

DEL I

Nadzorovani nekarantenski škodljivi organizmi v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semen

Bakterije		
Nadzorovani nekarantenski škodljivi organizmi ali simptomi, ki jih povzročajo nadzorovani nekarantenski škodljivi organizmi	Rastline za saditev (rod ali vrsta)	Prag za zadevni razmnoževalni in sadilni material zelenjadnic
<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>michiganensis</i> (Smith) Davis et al. [CORBMI]	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	0 %
<i>Xanthomonas euvesicatoria</i> Jones et al. [XANTEU]	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	0 %
<i>Xanthomonas gardneri</i> (ex Šutič 1957) Jones et al. [XANTGA]	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	0 %
<i>Xanthomonas perforans</i> Jones et al. [XANTPF]	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	0 %
<i>Xanthomonas vesicatoria</i> (ex Doidge) Vauterin et al. [XANTVE]	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	0 %

PRILOGA IV UREDBE – NNŠO na čebulnicah

Neuradni iskalnik nadzorovanih nekarantenskih škodljivih organizmov iz Priloge IV: na spletni strani UVHVVR <https://www.gov.si/teme/trgovanje-z-rastlinami-znotraj-eu/>:

→ Izdajanje rastlinskih potnih listov (RPL) / Bistvene zahteve za rastlinski potni list za premike po ozemlju Slovenije in med državami članicami Unije

Skupina NNŠO	NNŠO ali simptomi, ki jih povzroča	EPPO koda NNŠO	Rastlina za saditev (rod ali vrsta)	Seznam NNŠO (Priloga IV Uredbe o fitosanitarnih pogojih)	Toleranca za pred-osnovni/izvorni material	Toleranca za osnovni/bazni material	Toleranca za certificiran material	Toleranca za Standard/CAC/ brez kategorije	Ukrepi
Glive in oomicete	<i>Stromatinia cepivora</i> Berk.	[SCLOCE]	<i>Allium cepa</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				0%	Priloga V Uredbe, Del H
Glive in oomicete	<i>Stromatinia cepivora</i> Berk.	[SCLOCE]	<i>Allium porrum</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				0%	Priloga V Uredbe, Del H
Glive in oomicete	<i>Stromatinia cepivora</i> Berk.	[SCLOCE]	<i>Allium sativum</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				0%	Priloga V Uredbe, Del H
Ogorčice	<i>Ditylenchus dipsaci</i> (Kuehn) Filipjev	[DITYDI]	<i>Allium cepa</i> L.	Del F: NNŠO v zvezi s semenom zelenjadnic	0%	0%	0%	0%	Priloga V Uredbe, Del E
Ogorčice	<i>Ditylenchus dipsaci</i> (Kuehn) Filipjev	[DITYDI]	<i>Allium porrum</i> L.	Del F: NNŠO v zvezi s semenom zelenjadnic	0%	0%	0%	0%	Priloga V Uredbe, Del E
Ogorčice	<i>Ditylenchus dipsaci</i> (Kuehn) Filipjev	[DITYDI]	<i>Allium cepa</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				0%	Priloga V Uredbe, Del H
Ogorčice	<i>Ditylenchus dipsaci</i> (Kuehn) Filipjev	[DITYDI]	<i>Allium sativum</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				0%	Priloga V Uredbe, Del H
Virusi, viroidi, bolezn, podobne virusnim, in fitoplazme	Leek yellow stripe virus	[LYSV00]	<i>Allium sativum</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				1%	Priloga V Uredbe, Del H
Virusi, viroidi, bolezn, podobne virusnim, in fitoplazme	Onion yellow dwarf virus	[OYDV00]	<i>Allium cepa</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				1%	Priloga V Uredbe, Del H
Virusi, viroidi, bolezn, podobne virusnim, in fitoplazme	Onion yellow dwarf virus	[OYDV00]	<i>Allium sativum</i> L.	Del I: NNŠO v zvezi z razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic, razen semena				1%	Priloga V Uredbe, Del H

PRILOGA V UREDBE

Ukrepi za preprečevanje navzočnosti NNŠO na določenih rastlinah za saditev (po kategorijah) (iz 37 (4) člena Uredbe 2016/2031)

- Del A: ukrepi v zvezi s **semenom krmnih rastlin**
- Del B: ukrepi v zvezi s **semenom žit**
- Del C: ukrepi v zvezi z **razmnoževalnim materialom okrasnih rastlin**
- Del D: ukrepi v zvezi z **gozdnim reprodukcijskim materialom**
- Del E: ukrepi v zvezi s **semenom zelenjadnic**
- Del F: ukrepi v zvezi s **semenskim krompirjem**
- Del G: ukrepi v zvezi s **semenom oljnic in predivnic**
- Del H: ukrepi v zvezi z **razmnoževalnim in sadilnim materialom zelenjadnic**
- Del I: ukrepi v zvezi s **semenom *Solanum tuberosum***
- Del J: ukrepi v zvezi z **rastlinami *Humulus lupulus* za saditev**

PRILOGA V UREDBI, Del H

Ukrepi za preprečevanje navzočnosti NNŠO na razmnoževalnem in sadilnem materialu zelenjadnic, razen na semenih

Pristojni organ ali izvajalec poslovne dejavnosti pod uradnim nadzorom pristojnega organa opravlja preglede in izvaja ukrepe za zagotovitev, da so izpolnjene:

1. naslednje **splošne zahteve** iz tega dela Uredbe:
  - a) rastline so vsaj na podlagi vizualnega pregleda praktično brez NNŠO, navedenih za posamezni rod ali vrsto v tem delu Priloge V;
  - b) vse rastline, ki so med rastjo kazale vidne znake ali simptome NNŠO, so bile takoj ob njihovem odkritju ustrezno tretirane ali odstranjene;
  - c) v primeru čebulic šalotke in česna: rastline izvirajo neposredno iz materiala, ki je bil med rastjo pregledan, pri čemer je bilo ugotovljeno, da je praktično brez NNŠO, navedenih pri čebuli za posamezni rod ali vrsto v tem delu Priloge V, in
2. so izpolnjene **posebne zahteve** glede posameznih NNŠO na določenih rastlinah za saditev.

NNŠO na plodovkah (iz dela F in I Priloge IV)

NNŠO	Rastlina za saditev		Seznam iz Priloge IV
<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>michiganensis</i> (Smith) Davis et al.	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	Paradižnik	Del F: seme, Del I: razmnoževalni in sadilni material
<i>Xanthomonas euvesicatoria</i> Jones et al., <i>Xanthomonas gardneri</i> (ex Šutič 1957) Jones et al., <i>Xanthomonas perforans</i> Jones et al., <i>Xanthomonas vesicatoria</i> (ex Doidge) Vauterin et al.	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	Paprika, paradižnik	Del F: seme, Del I: razmnoževalni in sadilni material
Pepino mosaic virus	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	Paradižnik	Del F: Seme
Potato spindle tuber viroid	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L.	Paprika, paradižnik	Del F: seme, Del I: razmnoževalni in sadilni material
Tomato spotted wilt tospovirus	<i>Capsicum annuum</i> L., <i>Solanum lycopersicum</i> L., <i>Solanum melongena</i> L.,	Paprika, paradižnik, jajčevce	Del I: razmnoževalni in sadilni material
Tomato yellow leaf curl virus	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	Paradižnik	Del I: razmnoževalni in sadilni material

Ukrepi in posebne zahteve

Možnosti:

- **Območje, prosto določenega ŠO (ISPM 4)** – uradna izjava nacionalne službe za varstvo rastlin
  - cela država
  - neokužen del države, v katerem je omejeno okuženo območje (npr: varovano območje za hrušev ožig v SI)
  - neokuženo območje v državi, ki leži znotraj okuženega območja (npr. nevtrarno območje za hrušev ožig)
- **Neokuženo mesto pridelave ali enota pridelave** (*zemljišča, objekti in prevozna sredstva*) ali skupina zemljišč, ki je posamezna pridelovalna ali kmetijska enota) - potrdi IPD na podlagi pregledov (ISPM 10)
- **Neposredna bližina** – potrdi IPD na podlagi pregledov

Ukrepi in posebne zahteve

Na čem? Obdobje?

- Rastline/Rastline za saditev (razen seme/vključno s semenom),
- Matične rastline
- (Ne)ukoreninjeni potaknjenci
- Popolna rastna doba
- Določeno obdobje (npr. 3 mesece)

Ukrepi in posebne zahteve

Kakšne so zahteve za rastline?

- Brez simptomov, znamenj
- Neokužene
- Testirane
- Treatirane 'Ustrezno tretiranje'
- Izvirajo neposredno iz materiala...
- Izruvane, odstranjene

Priloga V - Primeri

**Ukrepi za preprečevanje navzočnosti
nadzorovanih nekarantenskih škodljivih
organizmov na določenih rastlinah za saditev**

Posebne zahteve – Priloga V

<i>Xanthomonas euvesicatoria</i>	<i>Capsicum annuum,</i>	<p>(a) Sadike so bile vzgojene iz semen, ki izpolnjujejo zahteve iz dela E za zelenjadnice na semena,</p> <p>in</p> <p>(b) za mlade rastline so bile zagotovljene ustrezne higienske razmere za preprečitev okužbe.</p>
<i>Xanthomonas gardneri</i>	<i>Solanum lycopersicum</i>	
<i>Xanthomonas perforans</i>		
<i>Xanthomonas vesicatoria</i>		
(ex: <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>vesicatoria</i>)	Foto: https://gd.eppo.int	

Posebne zahteve – Priloga V

<p><i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow</p>	<p><i>Pinus L.</i></p>	<p>(a) Rastline izvirajo z območij, za katera je znano, da so prosta <i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet in <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow, ali</p> <p>(b) od začetka zadnje popolne rastne dobe na enoti pridelave ali njeni neposredni bližini niso bili opaženi simptomi bolezni, ki jih povzročajo <i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet ali <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow, ali</p> <p>(c) izvedeni so bili ustrezni postopki tretiranja proti boleznim, ki jih povzročajo <i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet ali <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow, rastline pa so bile pred premikom pregledane, pri čemer je bilo ugotovljeno, da nimajo simptomov bolezni..</p>	<p>→ V SI območje prosto L acicola razen dolina Soče</p> <p>→ IPD opravi preglede oziroma GIS za GRM</p> <p>→ IPD opravi preglede oziroma GIS za GRM</p>
---	------------------------	--	--

Dothistroma pini,
Dothistroma septosporum
– rdeča pegavost borovih iglic

Foto: A. Potočnik

L. acicola na rušju v Trenti

foto: T. Hauptman

Priloga VIII

Seznam rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki izvirajo z ozemlja Unije, ter ustreznih posebnih zahtev za njihove premike po ozemlju Unije

Posebne zahteve – Priloga VIII

12. Rastline s koreninami *Capsicum spp.*, *Solanum lycopersicum* L. in *Solanum melongena* L. za saditev, razen tistih, ki se bodo sadile v skladu s točko (a) člena 4(4) Direktive 2007/33/ES

Seznam
XIII

Uradna izjava:

Uradna izjava, da so izpolnjene določbe prava Unije za boj proti *Globodera pallida* (Stone) Behrens in *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens.

Seznam II B

Foto: A. Potočnik

Krompirjeve ogorčice so v Sloveniji pod uradnim nadzorom

Posebne zahteve – Priloga VIII

13. Rastline *Capsicum annuum* L.,
Solanum lycopersicum (L.) Karsten ex
Farw., *Musa* L., *Nicotiana* L., in *Solanum
melongena* L. za saditev, razen semena

Seznam
XIII

Alternativa

Foto: <https://gd.eppo.int>

Uradna izjava:

a) da rastline izvirajo z območij, za
katera je bilo ugotovljeno, da so
prosta *Ralstonia solanacearum*
(Smith) Yabuuchi et al. emend. Safni
et al.,

Ali

(b) da na rastlinah na mestu
pridelave od začetka zadnje popolne
rastne dobe niso bili opaženi
simptomi *Ralstonia solanacearum*
(Smith) Yabuuchi et al. emend. Safni
et al.

Seznam II **B**

Ralstonia solanacearum ni
navzoča v Sloveniji in zato
je potrjena možnost a)
Status je objavljen na
spletni strani UVHVVR

Posebne zahteve – Priloga VIII

19. Rastline *Vitis L.* za saditev, razen semen

Foto: A. Benko

Seznam XIII

Alternativa

Uradna izjava:

Uradna izjava, da rastline za saditev:

- (a) izvirajo z območja, za katero je znano, da je nenapadeno s fitoplazmo *Grapevine flavescens dorée*, ali
- (b) izvirajo iz enote pridelave za katero so določeni posebni pogoji pregledov in vzorčenj ali
- (c) so bile tretirane z vročo vodo v skladu z mednarodnimi standardi.

Seznam II B

Informacije o žariščih TR
<https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>

Posebne zahteve – Priloga VIII

<p>22. Les Juglans L. in Pterocarya Kunth</p>	<p>Uradna izjava, da rastline za saditev:</p> <p>(a) izvira z območja, za katero je znano, da je nenapadeno z <i>Geosmithia morbida</i> Kolarík, Freeland, Utley & Tisserat in njegovim vektorjem <i>Pityophthorus juglandis</i> Blackman, ter ki so ga kot nenapadeno določili pristojni organi v skladu z ustreznimi mednarodnimi standardi za fitosanitarne ukrepe, ali</p> <p>(b) je bil ustrezno toplotno tretiran tako, da je bila v celotnem profilu lesa za najmanj 40 zaporednih minut dosežena vsaj temperatura 56 °C. V dokaz se les ali embalaža opremi z oznako „HT“ v skladu s trenutno rabo; ali</p> <p>(c) je bil štirikotno obtesan, da se je v celoti odstranila naravna okrogla površina.</p>	<p>Ni navzoč v SI. Izbrana ta možnost!!</p> <p>Na podlagi potrdila o tretiranju</p>
---	--	---

In za konec...
obilo zdravih rastlin

